

ZAXM KASALLIGIINING TURLARI, YUQISH YO‘LLARI KASALLANGAN ODAMNI DAVOLASH USULLARI

Aminova Mohinur Normurod qizi

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-son

Davolash fakulteti 2-bosqich talabasi

aminovamohinur133@gmail.com

Xudoydova Malika Dilmurodovna

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali

PIMU Pediatriya fakulteti 1-bosqich talabalasi

malikaxudi@gmail.com

Kholmatov Ikhtiyor Ikrom o‘g‘li

Samarqand davlat tibbiyot instituti 2-son

Davolash fakulteti 6- bosqich talabasi

kholmatov_0911@icloud.com

ANNOTATSIYA

Sifilis - ko‘p asrlar davomida insoniyatni shubha ostiga qo‘ygan surunkali jinsiy yo‘l bilan yuqadigan kasallik. U tizimli kursga moyil bo‘lib, teri, shilliq pardalar va ichki organlarda o‘ziga xos yallig‘lanish o‘choqlarining rivojlanishiga olib keladi, shuningdek, insonning osteoartikulyar tizimiga ta‘sir qiladi. Bu maqolamiz zaxm ya‘ni sifilis kasalligini, turlari, belgilari va uni oldini olish choralari o‘rgatadi.

***Kalit so‘zlar:** Zaxm, Turlari, Belgilari, Inson organizmiga yuqish yo‘llari, Alomatlari, Neyrosifilis, Ko‘z sifilisi, Tashxislash, Davolash*

Asosiy qism: Bu kasallik deyarli hamma joyda keng tarqalgan. O‘tgan asrning 80-yillariga qadar ham dunyoda sifilis bilan kasallanishning kamayishi kuzatildi, ammo 90-yillarga kelib uning ko‘rsatkichlari o‘shishni boshladi. Bugungi kunda jahon statistik ma‘lumotlariga ko‘ra, bu og‘ir kasallikdan aziyat chekayotgan 50 millionga yaqin odam bor.

O‘tgan asrning boshlaridayoq sifilis erkaklar kasalligi deb hisoblangan. Endilikda venoz kasallikning tarqalishida asosiy aybdorlar jinsiy sherik tanlashda vijdotsiz bo‘lgan va shaxsiy himoya vositalaridan foydalanmaydigan ayollardir. Shuni ta‘kidlash kerakki, bugungi kunda sifilis ko‘pincha jinsiy madaniyati past bo‘lgan jamiyat qatlamlarida aniqlanadi.

Sifilis qo'zg'atuvchisi

Kasallikning qo'zg'atuvchisi bu treponemadir. "Oqaroq" bakteriya nomi asosiy bo'yoqlar bilan yomon bo'yalganligi sababli tushiniladi. Bu o'z bo'yлама o'qi atrofida harakatlanadigan nozik kalavasimon tanasi bo'lgan spiral shakldagi faol harakatchan patogen grammusbat mikroorganizmdir. U birinchi marta 1905 yilda Xoffman va Shaudin tomonidan kashf etilgan. Pale treponema faqat havosiz bo'shliqda rivojlanishi mumkin, ya'ni. majburiy anaerob hisoblanadi.

Bugungi kunga qadar treponemalarning uchta asosiy kichik turi aniqlangan:

- ✚ Sifilisning klassik qo'zg'atuvchisi (treponema pallidum);
- ✚ Endemik sifilisning qo'zg'atuvchisi (treponema pallidum endemicum);
- ✚ Tropik granulomaning qo'zg'atuvchisi - venerik bo'lmagan sifilis - (treponema pallidum pertenue).

Xira treponema spiroxetalar qatoriga kiradi. Uzunligi 4-14 mkmga, diametri 02-05 mkmga yetadi. Ushbu noyob bakteriyaning tanasi mukopolisakkarid moddasi bilan qoplangan, bu esa xostning antikorlari va fagotsitlariga kirishni qiyinlashtiradi.

Jonli shaklda och treponema infeksiyalangan materialni mikroskopik tekshirish orqali aniqlanishi mumkin.

Mutaxassislarning fikriga ko'ra, sifilisning qo'zg'atuvchisi hujayra ichidagi rivojlanish bosqichidan o'tadi. Hujayra o'limidan so'ng, ko'plab treponemalar hujayralararo bo'shliqga kirib, o'z uy egasining qo'shni hujayralarini yuqtiradilar.

Eslatma: bakteriyalarning bu jinsi sun'iy oziqlantiruvchi muhitda deyarli o'smaydi, shuningdek, inson tanasidan tashqarida tezda nobud bo'ladi. Biroq, sovuqda ularning hayotiyligi bir oz ko'proq davom etadi.

Oqargan treponemalar ba'zi antibiotiklarga sezgir bo'lib, ular dezinfektsiyalash vositalarining ta'siri ostida ham tezda nobud bo'ladi.

Alomatlari

Yuqorida aytilganidek, sifilis bir necha bosqichga bo'linadi va uning xar biri uchun o'ziga xos belgilar mavjud:

- Birlamchi sifilis bilan og'rikan bemorda odatda infeksiyaning dastlabki joyida og'riq yoki yara kuzatiladi. Yaralar odatda jinsiy a'zolar yoki uning atrofida, anus yoki to'g'ri ichakda, og'iz yoki uning atrofida paydo bo'ladi. Qoida tariqasida bunday yaralar qattiq, yumaloq va og'riqsizdir;

- Ikkilamchi zaxmda terida toshmalar, limfa tugunlarining kattalashishi va isitma qayd qilinadi. Birlamchi va ikkilamchi bosqichda kasallik belgilari ahamiyatsiz bo'lishi va bemor tomonidan sezilmasligi mumkin.

- Yashirin bosqichda hech qanday alomatlar kuzatilmaydi.

- Uchlamchi sifilis salomatlikka jiddiy shikast yetkazishi mumkinligi bilan xavf tug'diradi. Shifokor odatda uchinchi darajadagi sifilismi bir nechta testlar yordamida tashxislashi mumkin. Bu bosqichda kasallik yurak, miya va tananing boshqa organlari faoliyatiga salbiy ta'sir qiladi.

Zaxm belgilari

Kattalardagi sifilis belgilari kasallik bosqichga qarab farq qiladi:

Birlamchi bosqich

Kasallikning dastlabki bosqichida bemor bir yoki bir nechta yaralarni aniqlashi mumkin. Yara — sifilis bakteriyasi organizmga kirgan joy sanaladi. Yaralar odatda (ammo har doim ham emas) qattiq, yumaloq va og'riqsiz bo'ladi. Og'riq sezilmasligi tufayli yaralarga ko'pincha e'tibor berilmaydi. Yara 3-6 haftagacha saqlanib turadi va davolanish-davolanmaslikdan qat'iy nazar o'z-o'zidan yo'qolib ketadi.

Ammo shundan keyin ham bemorning davolanishi zarur sanaladi. Bu infeksiyani ikkilamchi bosqichga o'tishini oldini oladi.

Ikkilamchi bosqich

Ikkilamchi bosqichda bemorda toshma va / yoki shilliq qavatni shikastlanishi kuzatilishi mumkin. Shilliq qavatning shikastlanishi — bu og'iz, qin yoki anus atrofidagi yaralardir. Ushbu bosqich odatda tananing bir yoki bir nechta qismida toshma paydo bo'lishi bilan boshlanadi. Toshma birlamchi yara yo'qolgach bir haftagacha bo'lgan muddat ichida yuzaga keladi. U qo'l-oyoqlardagi qizg'ish-jigarrang tusli dog'lar ko'rinishida bo'ladi (*quyidagi tasvirga qarang*)

Qoida tariqasida toshma qichishish tug'dirmaydi va ba'zida shu qadar zaif ifodalanadiki, bemor uni sezmay qolishi ham mumkin. Boshqa alomatlar orasida isitma, limfa tugunlarining kattalashishi, tomoq og'rig'i, o'choqli soch to'kilishi, bosh og'rig'i, vazn yo'qotish, mushak og'rig'i va charchoq kuzatilishi mumkin. Ushbu

bosqichda ham kasallik alomatlari davolanish mavjudligidan qat'iy nazar o'z-o'zidan o'tib ketadi va kasallikning yashirin yoki uchlamchi bosqichi boshlanadi.

Yashirin bosqich

Sifilisning yashirin bosqichi — bu kasallikning ko'rinadigan belgilari yoki alomatlari bo'lmagan davri. Agar bemor davolanmasa, u uzoq yillar davomida kasalliklardan hech qanday alomatlarisiz aziyat chekishni davom ettirishi mumkin.

Uchlamchi bosqich

Aksariyat odamlarda davolanmagan sifilis uchinchi bosqichga o'tmaydi. Ammo bu sodir bo'lganda, u insonning ko'plab organ tizimlariga ta'sir qilishi mumkin. Xususan yurak va qon tomirlari, shuningdek miya va asab tizimi xavf ostida bo'ladi. Uchlamchi sifilis juda xavfli va infeksiyadan 10-30 yil o'tgach boshlanishi mumkin. Bu bosqichida kasallik ichki organlarga ta'sir qiladi va hatto bemorning o'limiga olib kelishga qodir.

Neyrosifilis va ko'z sifilisi

Kasallik o'z vaqtida davolanmasa, infeksiya asab tizimi, jumladan miyaga (neyrosifilis) yoki ko'zga tarqalishi mumkin. Bu holat yuqorida tavsiflangan har qanday bosqichda sodir bo'lishi mumkin.

Neyrosifilis belgilari quyidagilardan iborat:

- Kuchli bosh og'rig'i;
- Mushaklar harakatlarini muvofiqlashtirish qiyinligi;
- Falajlik (tananing muayyan qismlarini harakatga keltira olmaslik);
- Uvishishlar;
- Dementsiya (psixik buzilish).

Ko'z sifilisining belgilari ko'rishning buzilishi va hatto ko'rlikni o'z ichiga oladi.

Tashxislash

Ko'pgina hollarda zaxm kasalligini qon tahlili natijasida aniqlash mumkin. Ba'zi shifokorlar sifilitik yaradan olingan suyuqlik namunasini tekshirish orqali tashxis qo'yishadi.

Xulosa: Zaxm kasalligini davolovchi shifokor tomonidan to'g'ri tanlangan antibiotiklar bilan davolash mumkin. Ammo davolanish infeksiya yetkazib bo'lgan zararni tuzata olmaydi. Kasallik bilan takroran xastalanish mumkin, ya'ni shifo topgach bemorda immunitet shakllanmaydi.

Kasallikni erta muddatlarida davolash samaraliroq bo'ladi. Infeksiyani to'liq bartaraf qilish uchun 2-3 oy vaqt talab qilinadi. Eng keng qo'llaniladigan dori vositalari qatoriga tetrasiklin, eritromitsin, azitromitsin kiradi. Shuningdek, immun tizimi faoliyatini yaxshilash va uni infeksiyaga qarshi kurashishini rag'batlantirish choralarini qo'llash tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

Раневая инфекция (krasotaimedicina.ru)

Sifilis (zaxm kasalligi) - belgilari, yuqish yo‘llari, tashxislash, davolash, oldini olish (med360.uz)

Zahm yoxud sifilis xavfli kasallikmi? - Venerologiya (avitsenna.uz)

Сифилис: симптомы, что это такое, как передается, как выглядит, лечится ли в статье венеролога Аганова С. А. (probolezny.ru)